

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. c)
Istorie

Testul 8

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Pentru aprecierea nivelului de dezvoltare a societății românești dintre Carpați și Dunăre [...] o deosebită importanță o prezintă *Diploma* prin care regele Ungariei Bela al IV-lea dăruia în 1247 Cavalerilor Ioaniți *Țara Severinului*. [...] Din *Diplomă* [...] reiese că principalele ramuri ale economiei erau: agricultura, creșterea vitelor și pescuitul. Pentru agricultură și stadiul ei de dezvoltare un indiciu îl constituie mențiunea în *Diplomă* a semănăturilor și morilor. Numărul acestora va fi fost destul de mare și, prin urmare, agricultura destul de dezvoltată ca să merite o mențiune specială în diplomă. Datorită condițiilor naturale optime, creșterea vitelor și oilor ocupa un loc important în economia vremii [...].

Se menționează existența de *cnezate* și *voievodate* românești, care, deși dependente de Regatul Ungariei, se bucurau de o oarecare autonomie în cadrul ierarhiei lui administrative. [...] Din *Diplomă* rezultă că formațiunile politice de la sud de Carpați existau cu mult înainte de 1247. Cât privește voievodatul lui Litovoi [...] și al lui Seneslau [...] se preciza că ei vor stăpâni în acele locuri, așa cum au stăpânit și mai înainte. [...] *Diploma* din 1247 reflectă un stadiu avansat de organizare a formațiunilor statale românești. [...] Pe lângă mențiunea unor episcopate și arhiepiscopate [...], găsim date despre existența unor cete militare, care constituiau aparatul războinic al cnezilor români.”

(Șt. Ștefănescu, *Istoria medie a României*)

B. „Indiciul cel mai sigur al gradului înalt de dezvoltare a puterii domniei a fost remarcabila forță militară a Țării Românești și Moldovei [...] și excepționala eficacitate a politicii lor externe. Sub Mircea cel Bătrân, Țara Românească cunoaște cea mai mare întindere teritorială pentru că domnul nu numai că și-a consolidat stăpânirile din Transilvania, obținute ca feude din partea regalității ungare, dar a cuprins și Dobrogea sub autoritatea sa. Forța militară a lui Alexandru cel Bun i-a permis domnului să împiedice imixtiunea puterilor străine, îndeosebi a Regatului Ungar, care, prin Tratatul de la Lublau, încheiat între Sigismund de Luxemburg și Vladislav Jagiello, preconizase împărțirea țării între Ungaria și Polonia (1412). Domnul Moldovei și-a consolidat legătura cu Polonia datorită sprijinului eficace pe care i l-a acordat în două rânduri împotriva cavalerilor teutoni: la Grünwald (1410) și la Marienburg (1422).

Consolidarea și afirmarea celor două țări s-a reflectat pe plan extern; cardinalii reuniți în 1408 la Pisa pentru a pregăti un conciliu general, cu participarea lumii ortodoxe, s-au adresat și domnilor Țării Românești și Moldovei, situându-i îndată după împăratul Bizanțului în ierarhia politică a Orientului.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți documentul internațional încheiat în 1412, precizat în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la viața economică din Sudul Carpaților. **2 puncte**
3. Menționați câte un conducător din spațiul românesc precizat în sursa **A**, respectiv în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că cnezii români dispuneau de cete militare. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două fapte istorice referitoare la spațiul sud-carpatic, desfășurate în secolele al XIII-lea – al XIV-lea, în afara celor precizate în sursele **A** și **B**. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a unei acțiuni diplomatice la care participă românii în ultimul deceniu al secolului al XVI-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Constituția a fost promulgată de domnitorul Carol I la 30 iunie 1866 și a intrat în vigoare la 1 iulie 1866, data publicării ei în *Monitorul Oficial*.

[...]«Art.1 – Principatele Unite Române constituiesc un singur stat indivizibil, sub denumirea de România.» Calificativul de *indivizibil* era un răspuns la insistența puterilor garante ca Principatele să se separe prin alegerea unui nou domn. De asemenea, denumirea de România, în contradicție cu prevederile *Convenției de la Paris*, [din 1858], sublinia hotărârea de a duce la îndeplinire toate doleanțele exprimate de Adunările Ad-Hoc.

Ca formă de guvernământ, România se transforma dintr-o monarhie electivă într-o monarhie ereditară (art. 82), ceea ce constituia încă o nesocotire a *Convenției de la Paris*, dar corespundea cu doleanța Adunărilor Ad-Hoc ca dinastia să fie nu numai străină, dar și ereditară, pentru a evita declanșarea ambițiilor dinastice la succesiunea Tronului. Se enunța principiul că toate puterile emană de la națiune (art.31) și era dezvoltat principiul separației puterilor în stat. Puterea executivă era încredințată domnului (art.35), puterea legislativă în mod colectiv domnului și Reprezentanței Naționale (art.32, alin. I), iar puterea judecătorească tribunalelor și curților (art.36). Reprezentanța Națională se compunea din Senat și Adunarea Deputaților (art.32, alin. II și III) [...].

Titlul II, «Despre drepturile românilor», prevedea cele mai largi libertăți: libertatea conștiinței, a presei, a învățământului, a întrunirilor. Privilegiile și titlurile de noblețe străine erau desființate (art.12). Inviolabilitatea persoanei și a domiciliului erau garantate. Se interzicea pedeapsa cu moartea și confiscarea averii. Se asigura secretul corespondenței.”

(E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți domnitorul României precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați legea fundamentală din 1866 și o prevedere a acesteia referitoare la drepturi și libertăți, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații cu privire la Reprezentanța Națională. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la dorințele românilor exprimate în Adunările ad-hoc, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia redeschiderea „crizei orientale”, după evenimentele la care se referă sursa, a influențat evoluția politică a României. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre Europa și România în secolul al XX-lea, având în vedere:

- menționarea a două aspecte referitoare la democrația din România, din primele trei decenii ale secolului al XX-lea;
- precizarea Constituției adoptate în România Mare, în deceniul patru al secolului al XX-lea,
- menționarea a două asemănări între ideologiile totalitare existente în Europa Occidentală, în perioada interbelică;
- prezentarea unei practici politice utilizate în România în primul deceniu după instaurarea regimului comunist;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

**Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. c)**

**Istorie
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE**

Testul 8

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la zece.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Tratatul de la Lublau **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *Din Diplomă [...] reiese că principalele ramuri ale economiei erau: agricultura, creșterea vitelor și pescuitul*, o dovadă a dezvoltării agriculturii este menționarea în *Diplomă* a semănăturilor și morilor etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Litovoi/Seneslau, Mircea cel Bătrân/Alexandru cel Bun **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemplu: *Cauză: pentru că domnul nu numai că și-a consolidat stăpânirile din Transilvania, obținute ca feude din partea regalității ungare, dar a cuprins și Dobrogea sub autoritatea sa și efect: Sub Mircea cel Bătrân, Țara Românească cunoaște cea mai mare întindere teritorială etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două fapte istorice referitoare la spațiul sud-carpatic, desfășurate în secolele al XIII-lea – al XIV-lea, în afara celor precizate în sursele **A** și **B**. (1px2=2p)
Exemple: lupta de la Posada (1330), lupta de la Rovine desfășurată la sfârșitul secolului al XIV-lea etc.
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric (2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a unei acțiuni diplomatice la care participă românii în ultimul deceniu al secolului al XVI-lea
Exemplu: modifică statutul domniei în Țara Românească etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Carol I **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XIX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: Constituția din 1866/Constituția
3 puncte pentru menționarea oricărei prevederi a acesteia referitoare la drepturi și libertăți, precizate în sursa dată
Exemplu: libertatea conștiinței etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații cu privire la Reprezentanța Națională (3px2=6p)
Exemple: puterea legislativă este deținută de domn și Reprezentanța Națională, *Reprezentanța Națională se compunea din Senat și Adunarea Deputaților* etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la dorințele românilor exprimate în Adunările ad-hoc
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemplu: Constituția din 1866 valorizează dorințele românilor exprimate în Adunările ad-hoc. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *De asemenea, denumirea de România, în contradicție cu prevederile Convenției de la Paris, [din 1858], sublinia hotărârea de a duce la îndeplinire toate doleanțele exprimate de Adunările Ad-Hoc. și Ca formă de guvernământ, România se transforma dintr-o monarhie electivă într-o monarhie ereditară (art. 82), ceea ce constituia încă o nesocotire a Convenției de la Paris, dar corespundea cu doleanța Adunărilor Ad-Hoc ca dinastia să fie nu numai străină, dar și ereditară. etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** obținerea independenței de stat prin participarea la războiul din 1877-1878 **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea **(30 de puncte)**

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două aspecte referitoare la democrația din România, din primele trei decenii ale secolului al XX-lea (**de exemplu:** guvernarea respectă principiul separării puterilor în stat, existența pluripartidismului **etc.**) **(3px2=6p)**
  - **2 puncte** pentru precizarea Constituției din 1938
  - **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două asemănări între ideologiile totalitare existente în Europa Occidentală, în perioada interbelică (**de exemplu:** caracterul antiliberal, caracterul naționalist **etc.**) **(3px2=6p)**
  - **2 puncte** pentru menționarea oricărei practici politice utilizate în România în primul deceniu după instaurarea regimului comunist (**de exemplu:** represiunea politică **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea practicii politice menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la practica politică și se utilizează relația cauză-efect;
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la practica politică
  - **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** Practicile politice democratice au ca scop consolidarea regimurilor politice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea. **etc.**)
- 4 puncte** pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**